Perustuslakivaliokunnalle

Lausunto asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta (HE 88/2022 vp)

Aluksi

Lausun pyydetysti otsikossa mainitun hallituksen esityksen perustuslainmukaisuudesta. Hallituksen esityksen lakiehdotuksissa tarkoituksena on perustaa yhteinen valtionavustustoiminnan tietovaranto, joka ulottuisi kaikkiin valtionapuviranomaisiin ja lain nojalla valtionapua myöntäviin. Tätä tarkoitusta varten Valtionkonttorille annettaisiin uusia tehtäviä sekä muutettaisiin valtionavustuslakia. Esitystä perustellaan mm. hyvällä hallinnolla, avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistämisellä ja avustustoiminnan tehokkuudella. Uudistus on osa Sannan Marinin hallituksen hallinnon digitalisointitavoitteita.

Valtionavustuslakia ei ole aikanaan säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Valtionavustuslaissa on valtiosääntöoikeudellisia jännitteitä perustuslain 124 §:n (Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle) näkökulmasta (ks. Lauri Tarasti, ” Perustuslain 124 § ja valtionavustukset” Lakimies 2021, Pauli Rautiainen, ”Tarvitsisimme perustuslakivaliokunnan kannanoton delegoituihin valtionavustuksiin”, Lakimies 2021). Nyt arvioitavana olevassa lakiehdotuksessa nämä ongelmat eivät kuitenkaan asetu uudistuksen keskiöön eivätkä siten ehdotetun lainsäädännön valtiosääntöoikeudellisen hyväksyttävyyden tarkasteluun. Ne tulevat kuitenkin epäsuorasti esiin tiedonhallintavelvollisuuksien ulottuvuudessa.

HE:n säätämisjärjestysperustelut keskittyvät arvioimaan perustuslain 10 §:n yksityiselämän suojaa sekä henkilötietojen suojan toteutumista. Tarkastelussa täten keskeisen mittapuun muodostaa EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja sen suoma kansallinen liikkumavara. EU:n tietosuoja-asetusta täydentää kansallinen tietosuojalaki. Sen sijaan lakiehdotusten näkökulmasta muihin merkityksellisiin perustuslain säännöksiin – julkisuusperiaatteeseen ja hyvään hallintoon – viitataan vain niiden edistämisen kautta.

On kuitenkin huomattava, että ehdotetussa lainsäädännössä ei ole kyse yksituumaisesta julkisuusperiaatteen edistämisestä. Sitä vastoin HE:ssa keskeisimmät valtiosääntökysymykset liittyvät julkisuusperiaatteen – laajasti ymmärrettynä – ja muiden informaatioon liittyvien perusoikeuksien sekä henkilötietojen suojan hyväksyttävään tasapainoon (vrt. PeVL 73/2018 vp, PeVL 5/1999 vp PeVL 54/2014 vp, s. 2/II, PeVL 10/2014 vp, s. 4/II, PeVL 22/2008 vp, s. 4/I). Niinpä tarkastelen tässä lausunnossa ehdotettua lainsäädäntöä henkilötietojen suojan, kansallisen erityissääntelyn tarpeen ja erityisten henkilötietoryhmien suojelemisen sekä julkisuusperiaatteen näkökulmista. Esitän myös joitakin huomioita tiedonhallintayksikön käsiteestä ja uudistuksen mittaluokasta.

Henkilötietojen suojan tason arvioiminen

Tietosuoja-asetuksen käytännössä valtiosääntöoikeudellinen luonne, vaikeahahmotteinen kirjoittamistapa ja kansallisen lähtökohtainen erityissäänteln välttämisen periaate luovat kokonaisuudesta haastavan ymmärtää. Ydinkysymys kuitenkin lienee, onko ehdotuksessa otettu

asianmukaisesti huomioon tietosuoja-asetuksen ja perusoikeusjärjestelmän vaatimukset sekä riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen sääntelytapa.

Perustuslakivaliokunta on useissa lausunnoissaan todennut, että (ks. esim. PeVL 17/2018 vp): ” [se] on hiljattain tarkistanut kantaansa henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn lakitasoisuuden, kattavuuden ja yksityiskohtaisuuden vaatimuksista. Valiokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, että sääntely täyttää EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa asetetut vaatimukset. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 4—5).”

Niinpä tässäkin lausunnossa edotettua sääntelyä arvioidaan näiden linjausten avulla. Lähtökohta on pidättyvä suhtautuminen erityislainsäädäntöön ja sen rajaamiseen vain välttämättömään. Perustuslakivaliokunnan henkilötietojen suojaa koskevan lausuntokäytännön valossa ehdotettua lainsäädäntöä tulee lisäksi tarkastella sääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden, riskiperusteisuuden ja yksilölle ja tämän identiteetille koituvien uhkien (PeVL 25/2021 vp, PeVL 13/2016 vp, PeVL 14/2009 vp) sekä lainsäädännön selkeyden ja ymmärrettävyyden näkökulmista (PeVL 14/2018 vp). Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota erityissääntelyn tapauskohtaiseen perusteluun (PeVL 17/2018 vp) sekä erityisten henkilötietoryhmien ja arkaluontoisten tietojen erityiseen suojeluun (PeVL 65/2018 vp, PeVL 15/2018 vp, PeVL 17/2018 vp).

Kansallinen erityissääntely ja erityiset henkilötietoryhmät

Tietosuoja-asetuksen mukaan kansallinen erityissääntely on mahdollista vain, jos asetus nimenomaan jättää jäsenvaltiolle liikkumavaraa. Tämän lisäksi erityislainsäädäntö tulee erikseen perustella. HE:n säätämisjärjestysperustelujen mukaan valtionavustustoiminnan tietovarannossa käsiteltäisiin henkilötietoja, ja valtionavustuslakiin ehdotettava 6 a luvun tietovarantosääntely olisi tietosuoja-asetusta täsmentävää kansallista erityissääntelyä.

HE:ssa avataan tietosuoja-asetuksen laillisuusperustetta. Sen katsotaan perustuvan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 alakohtaan. Lisäksi merkityksellinen on 6 artiklan 1 kohdan c alakohta (lainmukaisuuden peruste), jonka mukaan ”käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi”. Voidaan tulkita, että reksiterinpitäjälle ollaan ehdotetun lainsäädännön muodossa luomassa lakisääteinen velvoite (vrt. HE s. 49). Perustelua voi pitää riittävänä ja yleisen edun mukaisena, kun tavoitteena on mm. hallinnon tehokkuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen. Tärkeää tällöin tietenkin on, että tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain ohella otetaan asianmukaisesti huomioon edellä esitetyt perustuslakivaliokunnan linjaukset.

Erityisten henkilötietoryhmien käsittely perustuisi tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohtaan. Tällöin on tarpeen säätää kansallisesti asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Tietosuojalain 6.2 §:ssä säädetään 11-kohtaisesta luettelosta mahdollisista suojatoimista. Niitä voidaan soveltaa, kun käsitellään erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja.

HE:n (s. 50) mukaan ehdotettavassa 32 c §:ssä säädettäisiin tietojen suojaamista koskevista viranomaisten vastuista sekä 32 e §:ssä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen säilytysaikaan liittyvästä rajoituksesta. HE:n mukaan ”Tietovarantoon tallennettujen erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen säilytystarve on arvioitava uudelleen vähintään viiden vuoden välein.” HE:ssa ei juuri arvioida näiden suojatoimien riittävyyttä suhteessa tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohtaan ja tietosuojalain 6.2 §:ssä säädettyyn luetteloon, eikä perustella sitä, miksi juuri valitut suojatoimet katsotaan asianmukaisiksi, oikeasuhtaisiksi ja riittäviksi**.** Perustuslakivaliokunta on pitänyt viiden vuoden säilytysaikaa arkaluonteisten tietojen osalta pitkänä (PeVL 13/2017 vp) ja korostanut, että mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja oikeusturvasta (PeVL 28/2016 vp). **Kehotan valiokuntaa arvioimaan ehdotettujen suojatoimien asianmukaisuutta, oikeasuhtaisuutta ja riittävyyttä.**

Ehdotetun L valtionavustusL muuttamisesta 32a.3 §:ssä säädetään, että ”Valtionkonttori saa muokata ja yhdistellä tietovarantoon tallennettuja tietoja niiden laadun ja hyödynnettävyyden parantamiseksi.” Ehdotetusta säännöksestä ei kuitenkaan käy ilmi, ulottuuko tämä oikeus erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluviin tietoihin. Myös säännöstä koskevat säätämisjärjestysperustelut ovat niukat. Kun otetaan huomioon edellä mainitut perustuslakivaliokunnan linjaamat arviointiperusteet, ei mielestäni ole selvää, että sääntelytapa on riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen, semminkin, kun 2 momentissa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen tallennusoikeus rajataan välttämättömään. **Nähdäkseni on syytä arvioida sitä, voiko tällaisesta tietovarantoon tallennettujen tietojen muokkaamisesta ja yhdistelemisestä koitua riskejä yksilön henkilötietojen suojalle ja etenkin erityisille henkilötietoryhmille.**

Samassa ehdotetun L valtionavustusL muuttamisesta 32a.2 §:ssä säädetään, että ”Tietovarantoon voidaan tallentaa valtionavustushakemuksen käsittelemiseksi ja valtionavustusten käytön valvomiseksi välttämättömiä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.” Kuitenkin 32b §:ssä ilmaistaan, että tallennettavia henkilötietoja olisivat ”valtionavustuksen hakijana ja saajana olevan luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus sekä valtionavustuksen käyttötarkoitus ja valtionavustuksen käytön alueellinen kohdentuminen.” **Muista säännöksessä luetelluista henkilötiedoista säädettäisiin asetuksella. Erityisistä henkilötietoryhmistä ei ole mainintaa. Kysynkin, mitä tämä tarkoittaa. Jos erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja voidaan tallentaa, tarkoittaako muotoilu, että niistä säädettäisiin asetuksentasoisesti? Koska näin ei varmastikaan ole tarkoitettu, kehotan täsmentämään sääntelyä.**

Julkisuusperiaate ja sen suhde henkilötietojen suojaan

Hallituksen esityksessä ehdotettua lainsäädäntöä perustellaan mm. julkisuusperiaatteella ja läpinäkyvyydellä. Totta onkin, että valtionavustusta koskevien tietojen saaminen suoraan verkkosivuilta toteuttaa julkisuusperiaatetta digitalisoituvassa yhteiskunnassa aiempaa paremmin. Tämä pätee erityisesti tutkiavustuksia.fi-palveluun. Kuten HE:ssa (s. 50) ilmaistaan, ”Tutkiavustuksia.fi-palvelu olisi valtionavustustoimintaan liittyvän tiedon läpinäkyvyyttä ja hyödynnettävyyttä parantava palvelu. Sen kautta kansalaiset, tiedotusvälineet, viranomaiset ja tutkijat pääsisivät seuraamaan, miten ja mihin valtionavustuksia on myönnetty.”

On kuitenkin tärkeää havaita, että perustettava palvelu ei korvaa julkisuuslakia ja sen perusteella tehtävissä olevia tietopyyntöjä, vaikka ehdotetussa lainsäädännössä on yleislaki julkisuuslaista poikkeava erityissääntelyä. Käsite ”tietovaranto” ei varsinaisesti vastaa julkisuuslain käsitteistöä, vaan se on peräisin tiedonhallintalaista. Tiedonhallintalain 2 §:n määritelmäsäännöksen mukaan ”tietovarannolla tarkoitetaan viranomaisen tehtävien hoidossa tai muussa toiminnassa käytettäviä tietoaineistoja sisältävää kokonaisuutta, jota käsitellään tietojärjestelmien avulla tai manuaalisesti.” Tietoaineistolla puolestaan tarkoitetaan ”asiakirjoista ja muista vastaavista tiedoista muodostuvaa tiettyyn viranomaisen tehtävään tai palveluun liittyvää tietokokonaisuutta.” Asiakirjalla tarkoitetaan julkisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua viranomaisen asiakirjaa”. Näin ollen tietovarannot ovat lopulta pääasiassa kokoelma viranomaisen asiakirjoja ja tietoa, joihin kohdistuvat tiedonhallintalain ja julkisuuslain vaatimukset. **Toisin sanoen on pidettävä mielessä, että julkinen tietopalvelu – vaikka se parantaneekin tiedon saamista käytännössä – ei tee tyhjäksi julkisuuslain asiakirjamääritelmää ja sen ulottumista myös tietovarantoon tallennettaviin tietoihin.**

Niinpä on syytä olla selvillä, kenen hallussa tietovarantoon kuuluvat asiakirjat ovat. Kaikki tietovarantoon talletettava tieto ei ole sähköisessä muodossa (ks. HE s. 52-53). Ovatko ne valtionkonttorin vai valtionapuviranomaisten hallussa? Osin tämä käy ilmi HE:n sivulla 25 olevasta taulukosta. Asia niveltyy tietopyyntöihin vastaamiseen, jota koskee ehdotettu 32c §. Sen toisen momentin toinen virke on (”Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä päättää tietojen luovuttamisesta muiden kuin 32 d §:ssä tarkoitetussa valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelussa julkaistavien tietojen osalta.”) epäselvä. Säännöksen yksityiskohtaisista perusteluista käy ilmi, että tarkoitetaan tällä vastaamista julkisuuslain mukaisiin tietopyyntöihin, kun kyse on tiedoista, joita ei ole mahdollista hakea perustettavista palveluista. **Kehotan selkiyttämään ilmaisua, etenkin, koska kyse on julkisuusperiaatteen ulottuvuudesta.**

Ehdotetun 32 d.2 §:n mukaan alle 1000 euron avustuksen saajien nimiä ei julkaista palvelussa. Vaikka valinta on intuitiivisesti ymmärrettävä, se on samalla julkisuusperiaatetta kaventava. HE:n (s. 55) mukaan ”Ehdotettavaa rajausta voidaan yleisesti perustella sillä, etteivät pienimpiä yksittäisiä valtionavustuksia koskevat tiedot ole erityisen merkittäviä valtionavustustoimintaa kokonaisuutena arvioitaessa. Luonnollisille henkilöille myönnettävien valtionavustusten osalta julkaistavien tietojen rajausta voidaan perustella myös henkilötietojen suojalla suhteessa julkisuusperiaatteeseen.”

Taustalla tässä lienee perustuslakivaliokunnan linjaus (PeVL 73/2018 vp), jonka mukaan ”[T]ällainen toisen perusoikeuden edistäminen on muodostanut sellaisen välttämättömän syyn, jonka vuoksi viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuutta on ollut mahdollista perustuslain 12 §:n 2 momentin nojalla lailla erikseen rajoittaa (PeVL 2/2008 vp, s. 2, PeVL 40/2005 vp, s. 2/II). ” Toisaalta valiokunta on myös katsonut, että ”julkishallinnon palkkaustietoihin ei kytkeydy niin vahvaa yksityisyyden suojaamisen intressiä, että se asiakirjajulkisuutta koskevan perusoikeuden valossa oikeuttaisi näiden tietojen laajan salassapidon. Valiokunta piti tällaisen säännösehdotuksen muuttamista edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelylle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä (PeVL 43/1998 vp, s. 7/II—8/I).”

Kyse tässä ei kuitenkaan ole suoranaisesti henkilötietojen salassa pitämisestä, vaan niiden luovuttamisesta julkisesta tietopalvelusta. Perustuslakivaliokunta on arvioinut, että henkilötietojen julkistaminen on perustuslain puitteissa mahdollista toteuttaa julkisena tietopalveluna vain, jos sille

on oikeusturvan takeiden ja perusoikeusjärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttävät perusteet (PeVL 2/2017 vp, PeVL 65/2014 vp, PeVL 32/2008 vp). Samoin se on katsonut, ettei tietosuojalla ole etusijaa suhteessa muihin perusoikeuksiin (PeVL 14/2018 vp). Voidaan arvioida, että ehdotetussa sääntelyssä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä tavoitteita on yksilöitävissä, kun julkisuusperiaate ja hyvä hallinto perusoikeuksina tulkitaan riittävän väljästi, ja kun henkilötietojen suojaa koskeva sääntelytapa on edellä esitetysti riittävän täsmällinen. Oikeusturvatakeet sen sijaan jäävät viitteellisemmiksi. Ehdotetun 32d.2 §:ssä säädetään vain hakukriteerien luonteesta. Jos katsotaan, että tämä hakukriteerirajaus käy oikeusturvatakeista, täyttynee tämäkin kriteeri.

Niinpä ei tulkintani mukaan ole aivan selvää, onko mainittu rajaus perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön valossa perusteltu. Vaikka rajaus ei tarkoittaisi sitä, että nuo tiedot olisivat salassa pidettäviä tai että ne eivät olisi julkisia, palvelun rajoittaminen tästä näkökulmasta tosiasiallisesti tulee rajoittaneeksi julkisuusperiaatteen alaa. Kehotan valiokuntaa pohtimaan asiaa perusoikeuksien oikeudenmukaisen yhteensovittamisen näkökulmasta.

Tiedonhallintayksiköt ja tiedonhallintalain soveltamisala

Ehdotetusta sääntelystä ei käy yksiselitteisesti ilmi, ovatko lain nojalla valtionapua myöntävät tiedonhallintaL 2 §:ssä tarkoitettuja tiedonhallintayksiköitä. HE:ssa ei suoraan oteta kantaa siihen, että ne eivät mahdu tiedonhallintaL 2 §:n määritelmään. HE:ssa vain ilmaistaan epäsuorasti, että ”Valtionapuviranomaisille tai lain nojalla muille valtionavustuksia myöntäville kuuluvat tiedonhallinnan vastuut ja tehtävät eivät lähtökohtaisesti muuttuisi lukuun ottamatta tekniseen tiedonhallintaan ja tietoturvallisuuteen liittyviä vastuita ja tehtäviä tietovarannossa ja siihen liittyvissä palveluissa. Tiedonhallinnan järjestämisestä tiedonhallintayksikössä säädetään tarkemmin tiedonhallintalain 4 §:ssä.”

TiedonhallintaL 3.4 §:n mukaan ”Tämän lain 4 lukua ja 22–27 §:ää sovelletaan yksityisiin henkilöihin tai yhteisöihin taikka muihin kuin viranomaisena toimiviin julkisoikeudellisiin yhteisöihin siltä osin kuin ne hoitavat julkista hallintotehtävää. Yksityisiin henkilöihin ja yhteisöihin sekä muihin kuin viranomaisena toimiviin julkisoikeudellisiin yhteisöihin sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 4 ja 28 §:ssä säädetään, niiden käyttäessä julkista valtaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai kun mainittu laki on säädetty erikseen sovellettavaksi niiden toiminnassa.”

Toisin sanoen vastaavalla tavalla kuin julkisuuslaissa, muun kuin viranomaisen hoitaessa julkista hallintotehtävää lain soveltumisen lisäkriteerinä on julkisen vallan käyttö. HE:n perusteella jää epäselväksi, voivatko lain nojalla muut kuin viranomaiset käyttää julkista valtaa, vaikka ne ehkä julkista hallintotehtävää hoitavatkin (vrt. PeVL 26/2017 vp). Kuten mainittua, julkisen vallan käyttöä koskeva jännitteet liittyvät valtionapulakiin, tarkemmin sanoen sen 7.3 §:ään, jota nyt arvioitavalla uudistuksella ei ole tarkoitus muuttaa. Käsittääkseni osa lain nojalla valtionapua myöntävistä rinnastuu erityislainsäädännön perusteella viranomaisiin (esim. Elokuvasäätiö), kun taas osa myöntää avustusta ilman erityislainsäädännön tukea (vrt. Olympiakomitea). En osaa sanoa, missä mittakaavassa erityissääntelyssä on mainintoja siitä, että tiedonhallintalaki soveltuisi. Etenkin, jos erityissääntelyä ei ole ja lainsäädäntöperusta valtionavustusten delegointiin perustuu yksinomaan valtionapuL 7.3 §:ään, asia mutkistuu.

Nyt arvioitavan HE:n säätämisjärjestysperusteluissa (s. 65) todetaan, että ”Nykyiset tiedonhallintaa koskevat säännökset koskevat myös muita kuin viranomaisia niiden hoitaessa julkista hallintotehtävää.” Ehdotetussa 32c §:ssä vain eritellään vastuita ilman viittausta termiin tiedonhallintayksikkö. Epäselväksi jää, käyttävätkö nämä lain nojalla valtionavustuksia myöntävät julkista hallintotehtävää hoitaessaan myös julkista valtaa. Jos kyllä, kysymys on PL 124 §:n vaatimuksista, ja siitä, miten merkittävästä julkisesta vallasta esim. tukien valvonnassa ja takaisinperinnässä on kyse, etenkin, jos yksityinen ei toimi valtionapuviranomaiseen rinnastuvana erityislainsäädännön perusteella (ks. Rautiainen Lakimies 2021).

On epäselvää, missä määrin tiedonhallintalain vaatimukset kohdistuvat ”lain nojalla valtionapua myöntäviin”, etenkin, jos erityislainsäädännön tukea ei ole. Kehotan valiokuntaa pohtimaan, voivatko ne toimia tiedonhallintalain tarkoittamina tiedonhallintayksiköinä tai niihin rinnastuvina. Toisin sanoen kysymys on siitä, käyttävätkö ne julkista hallintotehtävää hoitaessaan myös julkista valtaa ja jos kyllä, miten merkittävää. Kysymys on tärkeä PL 124 §:n näkökulmasta.

Uudistuksen mittaluokka

Ehdotettu lainsäädäntö on linjassa viimeaikaisten trendien kanssa, jossa hallintoa digitalisoidaan ja tietovarantoja perustetaan. Nyt on kuitenkin rakenteilla suuren mittaluokan uudistus, joka kytkee yhteen sangen heterogeenisen joukon toimijoita. Perustettavien palveluiden mittaluokka ei ole merkityksetön yksilöiden oikeuksien toteutumisen kannalta. Vaikka uudistuksiin usein liittyy käynnistymisvaikeuksia, monesta yhdeksi -tyyppinen uudistus on omiaan aiheuttamaan erityistä huolta. Ehdotetun lainsäädännön muodossa ollaan näet luomassa massiivista hallinnonalat ylittävää rakennetta, joka nostaa näkyviin erilaiset valtion keskushallinnon organisaatiosuhteet. Perustuslakivaliokunta ei ole käsittääkseni antanut lausuntoa tällaisesta mittaluokan vaikutuksesta. Esimerkiksi Sipilän hallituksen sote-uudistukseen sisältyneestä Luova-viraston perustamisaikeesta perustuslakivaliokunta ei ehtinyt antaa lausuntoa. Niinpä pohdinkin, onko siirtymäaika uudistukselle riittävän pitkä. **Kehotan valiokuntaa pohtimaan uudistusta yleisemmin mittaluokan ja yhtenäistämispyrkimysten haasteiden näkökulmasta.**

Lopuksi

Olen edellä tarkastellut ehdotettua lainsäädäntöä joistakin henkilötietojen suojaa, julkisuusperiaatetta, sääntelyn täsmällisyyttä, tiedonhallintayksikön käsitettä ja mittaluokkaa koskevista näkökulmista. Nähdäkseni ehdotettu lainsäädäntö voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Helsingissä 15.9. 2022

Ida Koivisto

julkisoikeuden apulaisprofessori